

Advies

Naar een balans tussen natuurherstel en een duurzame kustvisserij

Visserijmaatregelen in het Belgisch deel van de Noordzee

Brussel, 29 oktober 2021

Coverafbeelding: Bigstock

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Advies op eigen initiatief

Advies verleend aan: Hilde Crevits – viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw; Vincent Van Quickenborne – vice-eersteminister en federaal minister van Justitie en Noordzee; Zakia Khattabi – federaal minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal; Bart Dochy – voorzitter van de Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; kopie aan Patricia De Clercq – secretaris-generaal van het Departement Landbouw en Visserij; kopie aan Joris Relaes – administrateur-generaal van het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO); kopie aan Filip Fontaine – algemeen directeur van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)

Adviestermijn: 31 dagen

Decretale opdracht: SALV-decreet van 6 juli 2007, art. 4 (SAR-functie)

Goedkeuring raad: 29 oktober 2021

Adviesnummer: 2021-21

Dossierhouder: Pieter De Graef – pdgraef@serv.be

Contactpersoon: Koen Carels – kcarels@serv.be

Inhoud

Inhoud	3
Inleiding	4
Krachtlijnen	5
Situering	6
1 Europa: KRMS, Habitatrichtlijn en GVB	6
2 Traject naar visserijmaatregelen in BNZ	7
2.1 Opnieuw naar de tekentafel	7
2.2 Opzet en te doorlopen stappen.....	8
2.3 Stakeholderconsultatie met voorstelling scenario's	10
Advies	12
Bibliografie	16
Figuren	18

Inleiding

De Dienst Marien Milieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu heeft een voorbereidingstraject doorlopen om binnen het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ) maatregelen aan het Europees niveau voor te stellen om de bodemintegriteit te beschermen en instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Hiervoor worden binnen eerder vastgelegde zoekzones gebieden vastgelegd waar visserijmaatregelen zullen gelden – i.e. een verbod op bodemberoerende visserijactiviteiten. Naar aanleiding van de resultaten uit het voorbereidingstraject en het voorkeurscenario dat naar voren wordt geschoven, formuleert de SALV enkele aanbevelingen die zich in het bijzonder toespitsen op de kustvisserijsector. Het voorliggende advies werd voorbereid in schriftelijke procedure binnen de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV en op 29 oktober 2021 door de SALV bekrachtigd.

Hendrik Vandamme
Voorzitter SALV

Emiel Brouckaert
Voorzitter TWV

Koen Carels
Secretaris SALV

Krachtlijnen

De SALV vraagt om bij de afbakening van gebieden tot bescherming van de bodemintegriteit een balans te vinden tussen natuurherstel en het behoud van een duurzame Belgische kustvisserij. Daartoe formuleert de raad volgende aanbevelingen:

- Vrijwaar de 3-mijlszone maximaal van visserijbepurende maatregelen zonder de primaire focus op het bereiken van de doelstellingen voor bodemintegriteit en natuurherstel uit het oog te verliezen. Voorzie een permanente corridor voor de kust van Nieuwpoort die kustvissersvaartuigen toelaat al vissend tussen de oost- en westkust te bewegen.
- Wanneer de afbakening van de gebieden tot bescherming van de bodemintegriteit de verplaatsing vergt van andere activiteiten los van de visserij, plan deze activiteiten dan niet binnen de 3-mijlszone in.
- Behoud de mogelijkheid tot doorvaart voor vissersvaartuigen binnen de zones met visserijmaatregelen.
- Monitor en evalueer frequent het effect van de visserijmaatregelen op het bereiken van de beschermingsdoelstellingen.

Als procesaanbeveling acht de SALV het raadzaam om de manier waarop stakeholders input kunnen inbrengen, tijdiger en beter te structureren. De stakeholderbetrokkenheid binnen het doorlopen traject wordt weliswaar geapprecieerd.

Situering

1 Europa: KRMS, Habitatrictlijn en GVB

Het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ) herbergt een rijke biodiversiteit. Verschillende habitattypes getuigen van een grote verscheidenheid in fauna en flora die vanuit biologisch standpunt waardevol zijn. Zo zijn er zandbanken (1) die vrijwel in het volledige BNZ terug te vinden zijn en die gekenmerkt worden door vier macrobenthische gemeenschappen (waaronder de *Abra alba* gemeenschap die zich kenmerkt door een hoge dichtheid en soortenrijkdom). Daarnaast vormen de aggregaties die schelpkokerwormen of de *Ianice conchilega* creëren (2), habitats voor een grote diversiteit aan bodemsoorten. Ook grindbedden (3) vervullen een gelijkaardige aantrekkingsfunctie (zie figuur 1.).¹ Om binnen de Natura 2000-gebieden in het Belgisch deel van de Noordzee de meest waardevolle zandbanken, grindbedden en schelpkokerwormaggregaties (i.e. *Ianice*-riffen) te beschermen tegen bodemberoering en schade als gevolg daarvan,² loopt momenteel een traject dat onder andere de afbakening van enkele zones in het BNZ voorbereid waar visserijmaatregelen zullen gelden. Deze zones met visserijmaatregelen kaderen binnen de bepalingen van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRMS),³ de Habitatrictlijn⁴ en het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). Het GVB bepaalt immers dat lidstaten gemachtigd zijn om instandhoudingsmaatregelen vast te stellen met het oog op de naleving van hun verplichtingen die voortvloeien uit de voornoemde Europese richtlijnen.⁵ Met de ingang van het marien ruimtelijk plan (MRP) 2020-2026 zijn de wetenschappelijke studies en beleidsvoorbereidingen rond de af te bakenen zones van start gegaan.

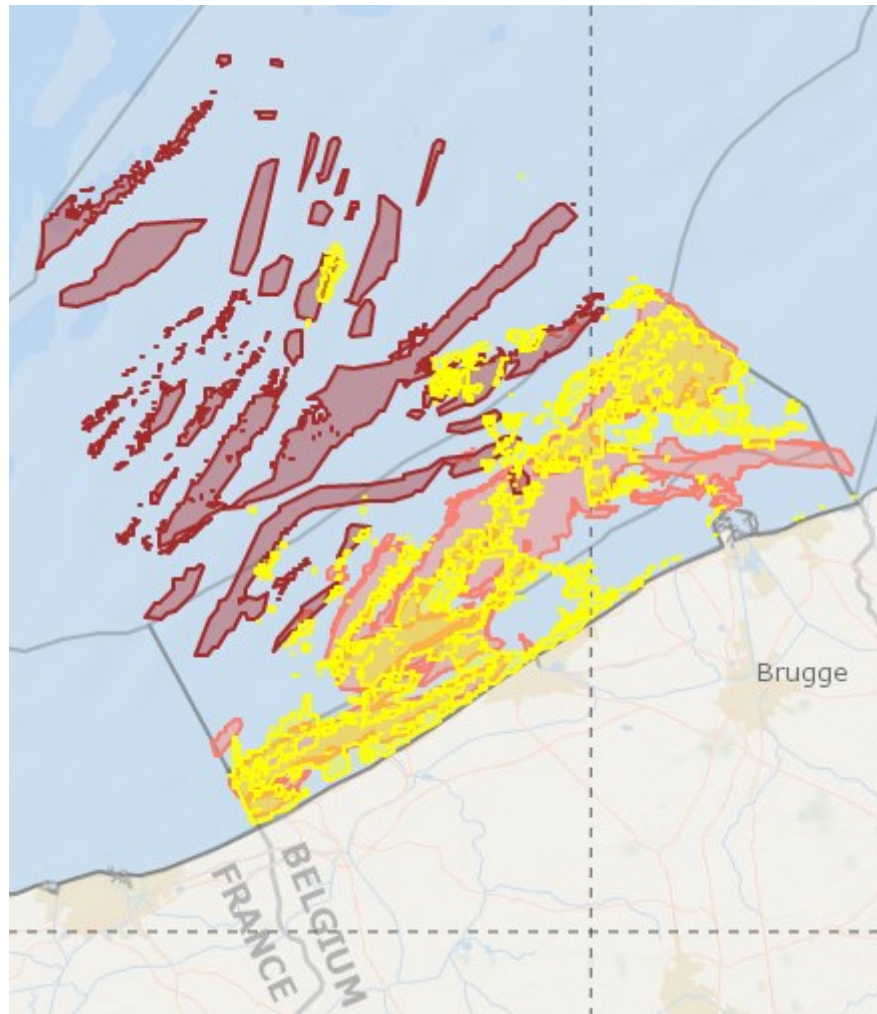
¹ FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, *Habitatrictlijngebieden in het Belgisch deel van de Noordzee*, <https://www.health.belgium.be/nl/habitatrictlijngebieden-het-belgische-deel-van-de-noordzee>, website geraadpleegd op 4 oktober 2021.

² Langlevende en traag groeiende fauna die zich herbergt op de grindbedden en de soorten die voorkomen tussen de schelpkokerwormaggregaties zijn in het bijzonder gevoelig voor bodemberoering, cf. presentatie Dienst Marien Milieu tijdens de Stakeholderconsultatie Visserijmaatregelen BNZ van 2 juli 2020.

³ Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (Kaderrichtlijn mariene strategie), 2008, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0056&from=NL>. Uit hoofde van de KRMS zet België een monitoringsprogramma op, dat in 2020 werd geactualiseerd: KBIN, *Herziening van het monitoringsprogramma voor de Belgische mariene wateren*, <https://odnature.naturalsciences.be/msfd/nl/monitoring/2020/>, website geraadpleegd op 14 oktober 2021.

⁴ Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, 1992, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043&from=NL>.

⁵ Verordening (EU) Nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, 2013, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=NL>, artikel 11 – Instandhoudingsmaatregelen die nodig zijn voor de naleving van de verplichtingen krachtens de milieuwetgeving van de Unie – 1. “De lidstaten zijn gemachtigd om instandhoudingsmaatregelen vast te stellen die geen gevolgen hebben voor de vissersvaartuigen van andere lidstaten, die van toepassing zijn in de wateren onder hun soevereiniteit of jurisdictie en die noodzakelijk zijn met het oog op de naleving van hun verplichtingen uit hoofde van artikel 13, lid 4, van Richtlijn 2008/56/EG, artikel 4 van Richtlijn 2009/147/EG of artikel 6 van Richtlijn 93/42/EEG, mits die maatregelen verenigbaar zijn met de in artikel 2 bedoelde doelstellingen, de doelstellingen verwezenlijken van de toepasselijke wetgeving van de Unie die zij beogen uit te voeren en ten minste even stringent zijn als de maatregelen op grond van het Unierecht.” Specifiek voor het gebied binnen de 12-mijlszone kan een lidstaat ook onder artikel 20 van het GVB instandhoudingsmaatregelen bij de Europese Commissie aanmelden. In voorliggend geval wordt het gehele initiatief onder artikel 11 ingediend.

Figuur 1. BNZ met aanduiding van de locatie van de Abra alba gemeenschap (roze), lanice-riffen (geel) en grindbedden (rood) (bron: geofish.be – geraadpleegd op 4 oktober 2021).

2 Traject naar visserijmaatregelen in BNZ

2.1 Opnieuw naar de tekentafel

Onder het voorgaande marien ruimtelijk plan (MRP 2014-2020) waren reeds enkele zones met het oog op het behoud van bodemintegriteit en het bereiken van de goede milieutoestand afgebakend en ter goedkeuring aangemeld bij de Europese instellingen. Deze goedkeuring kwam er echter niet. Het Europees Parlement baseerde zich op het Wetenschappelijk, Technisch en Economisch Comité voor de Visserij (STECF) om de overgemaakte Joint Recommendation van de betrokken lidstaten (België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Nederland, Verenigd Koninkrijk en Zweden) niet te bekrachtigen.⁶ De afkeuring van deze Joint Recommendation gaf voor de Dienst Marien Milieu de aanleiding om met uitgebreidere wetenschappelijke analyses te komen tot meer onderbouwde maatregelen voor verschillende sectoren. Diverse actoren binnen de

⁶ Cf. uitgebreide toelichting in: SALV, *Advies. Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026*, Brussel, 2018, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_ADV_2018-14_MarienRuimtelijkPlan2020-2026_pdg_eb_hvd.pdf, p. 15.

betreffende zones in het BNZ zullen hun activiteiten zodanig moeten ontplooiën dat de bescherming gewaarborgd wordt. De voorgestelde zones voor visserijmaatregelen vormen hier dus een onderdeel van.⁷

2.2 Opzet en te doorlopen stappen⁸

Tijdens de zittingen van de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV op 15 september 2020 en 9 februari 2021 stelden de Dienst Marien Milieu en het ILVO het opzet en de te doorlopen stappen, alsook preliminaire onderzoeksresultaten rond de afbakening van zones in het BNZ waar visserijmaatregelen zullen gelden voor aan de TWV-leden.

De Dienst Marien Milieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu bestudeerde gebieden binnen de in het MRP 2020-2026 reeds afgebakende zoekzones op hun biologische waarde (cf. zandbanken, grindbedden en schelpkokerworm-aggregaties). Op basis van dit onderzoek werd de Biologische Waarderingskaart van het BNZ geactualiseerd. Daarnaast onderzocht het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) ook de visserijactiviteiten binnen het BNZ in het algemeen en de zoekzones in het bijzonder. Hiertoe werden vragen gesteld als: waar vinden visserijactiviteiten plaats? Welke technieken worden gebruikt en wat is hun impact op de zeebodem? Is er temporele variatie doorheen het jaar? Is er variatie in de visserijactiviteit tussen de lidstaten in de betreffende zoekzones? Ook de verschillen in de gevoeligheid voor bodemberoering tussen de verschillende habitats werd in rekening gebracht.

Aan de hand van de Marxan-tool, een veel gebruikte software voor zogeheten ‘*conservation planning*’ die ondersteuning biedt voor ruimtelijke besluitvorming, werden uit de onderzoeksresultaten een aantal mogelijke scenario’s gedestilleerd. Deze gebiedsscenario’s werden getoetst volgens een bepaalde ranking:

- Biologische waarde en herstelmogelijkheden (i.e. deze parameter primeert boven de andere) (i.e. het percentage zandbanken – habitatype HA1110 – en riffen – habitatype HA1170; het percentage van elke gemeenschap)
- Handhaafbaarheid van de maatregelen in de betreffende gebieden (i.e. de grootte van het gebied (km²))
- Synergie met andere ruimtegebruikers (i.e. overlap met het windmolengebied Fairybank en zeeboerderij Westdiep)
- Socio-economische impact op visserij (i.e. gemiddelde besomming in de periode 2013-2019)

Verder zijn aan de gebiedsscenario’s enkele voorwaarden gekoppeld:

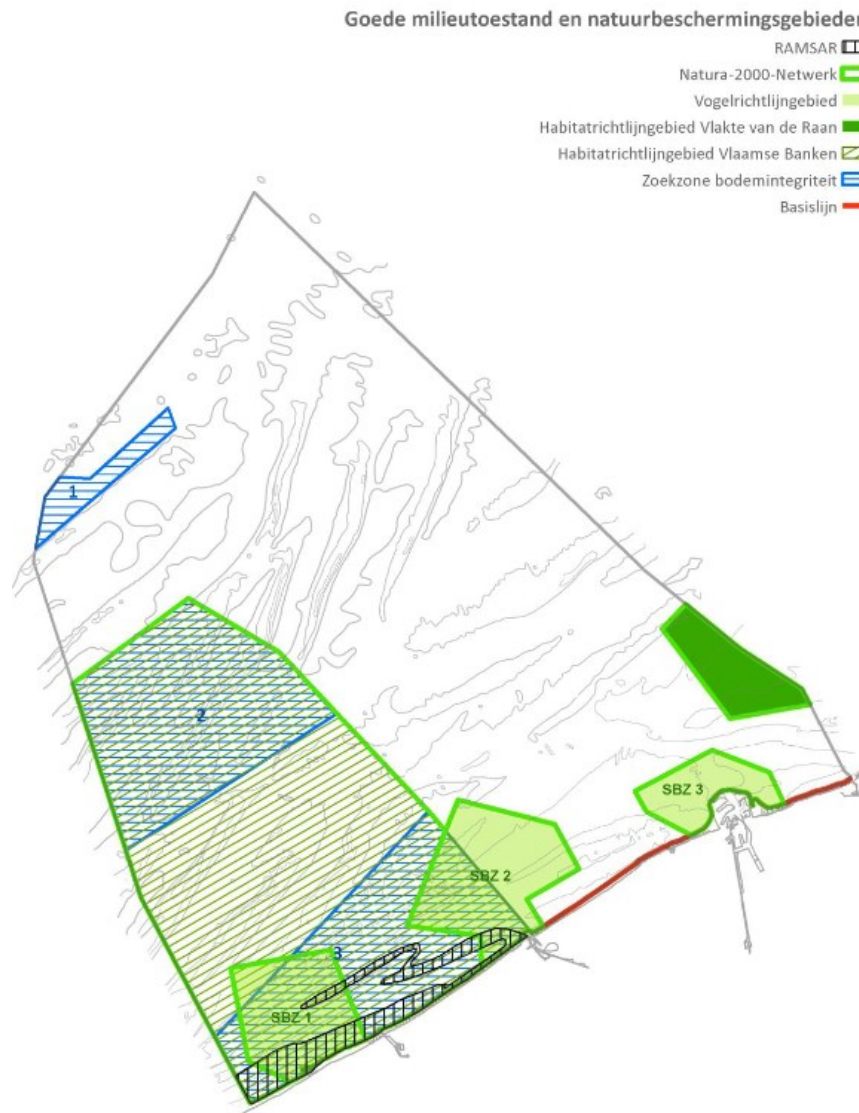
- De gebieden moeten binnen de zoekzones liggen zoals bepaald in het MRP 2020-2026 (cf. figuur 1).⁹

⁷ Cf. toelichting door ILVO op de TWV-zitting van 15 september 2020, <https://www.salv.be/salv/vergadering/twv-vergadering-6>.

⁸ Op basis van de toelichtingen door de Dienst Marien Milieu en het ILVO tijdens de TWV-zittingen van 15 september 2020, <https://www.salv.be/salv/vergadering/twv-vergadering-6> en 9 februari 2021, <https://www.salv.be/salv/vergadering/twv-vergadering-5>.

⁹ Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026, Bijlage 2: Langetermijnvisie, doelstellingen en indicatoren en ruimtelijke beleidskeuzes, https://www.health.belgium.be/sites/default/files/uploads/fields/fpshealth_theme_file/bijlage_2_langetermijnvisie_doelstellingen_en_indicatoren_en_ruimtelijke_beleidskeuzes_mrp_2020.pdf, p. 24: “Aanpassen

- Samen behelzen deze gebieden maximaal 285 km².
- De drie habitattypes – zandbanken, grindbedden en schelpkokerwormaggregaties – dienen erin voor te komen.

Figuur 2. Zoekzones bodemintegriteit binnen MRP 2020-2026

De gehele procedure voor de aanname van visserijmaatregelen aan te melden en te laten goedkeuren op Europees niveau bestaat uit een vastgelegd aantal te doorlopen stappen. Zo stelt België een dossier samen met de voorgestelde gebieden en maatregelen. In dit verband dient intra-Belgisch tussen het federale niveau en het Vlaams Gewest te worden afgestemd. Intussen volgt ook overleg met de buurlidstaten en de Europese Commissie alvorens een Joint Recommendation wordt opgemaakt. Die gezamenlijke aanbeveling van België en de buurlidstaten wordt voor advies aan het STECF voorgelegd. Vervolgens wordt een gedelegeerde

visserijmaatregelen: Door de afwijzing van Europa van de in het MRP 2014-2020 voorziene visserijmaatregelen, is het nodig om deze te herzien. Op basis van wetenschappelijke informatie zijn er drie zoekzones voorzien, waarvan twee binnen het habitatgebied Vlaamse Banken en één erboven. Binnen deze zoekzones zullen er concrete deelgebieden worden aangeduid waarvoor maatregelen zullen uitgewerkt worden, dit in samenspraak met de verschillende belanghebbenden."

handeling voorbereid, die de Europese Commissie ter goedkeuring voorlegt aan het Europees Parlement en de Raad alvorens die gepubliceerd wordt.

2.3 Stakeholderconsultatie met voorstelling scenario's

Op 2 juli 2021 organiseerde de Dienst Marien Milieu een stakeholderconsultatie waarop de gebiedsscenario's werden voorgesteld. Volgende belangrijke uitgangspunten werden aan de deelnemers meegegeven:¹⁰

- Er werd geopteerd voor grote beschermingszones, maar minder in aantal. Dit in functie van handhaafbaarheid.
- Waardevolle grindbedden kregen een groter gewicht mee bij de ontwikkeling van de gebiedsscenario's.
- De diversiteit aan habitats binnen een zandbank werd meegenomen door rekening te houden met de bodemgemeenschapskaart als basis voor biologische waardering.
- Bodembeschermingszones zullen ook niet-visserij gerelateerde bodemverstoring reguleren en eventuele complementariteit in rekening brengen.

Om de visserijactiviteit in kaart te brengen, werd gebruik gemaakt van VMS-gegevens.¹¹ De analyses maakten volgende vaststellingen duidelijk voor de drie zoekzones (vergelijk met figuur 2):

- Zoekzone 1: een relatief klein gebied (37,28 km²) dat ook voor grotere vaartuigen bereikbaar is. De aanvoer en besomming per km² is groter dan in zoekzone 2 en 3. Visserijactiviteiten binnen deze zone zijn hoofdzakelijk van de Nederlandse vloot (data tot 2019).
- Zoekzone 2: is gelegen binnen de Vlaamse Banken. Kent naar aanvoer een lagere tonnage visvangst dan zoekzone 3, maar is naar besomming (waarde van de visvangst in euro) wel hoger.
- Zoekzone 3: is het grootste gebied en ligt binnen de 12-mijlszone (en deels binnen de 3-mijlszone). De Belgische vloot ontplooit binnen dit gebied het meest activiteiten (vooral gemeten op basis van aantal dagen op zee en minder op basis van aanvoer en besomming).

De Marxan-tool berekende op basis van bovenvermelde parameters en ranking verschillende scenario's (A tot H).¹² Uit een vergelijkende studie komt scenario C naar voren als het meest wenselijke scenario met het oog op een maximaal doeltreffende bescherming van de vermelde habitattypes. Op figuur 3 worden binnen de drie zoekzones de gebieden voorgesteld waarvoor visserijmaatregelen zouden gelden (i.e. de blauwgekleurde gridcellen). *De facto* komen deze maatregelen neer op het volledig uitsluiten van elke vorm van bodemberoerende visserijactiviteit binnen de voorgestelde gebieden. Het is echter op te merken dat scenario C vooralsnog uitgaat van een totaalgebied van 333,9 km²,¹³ terwijl de aanmelding bij Europa van de gebieden met

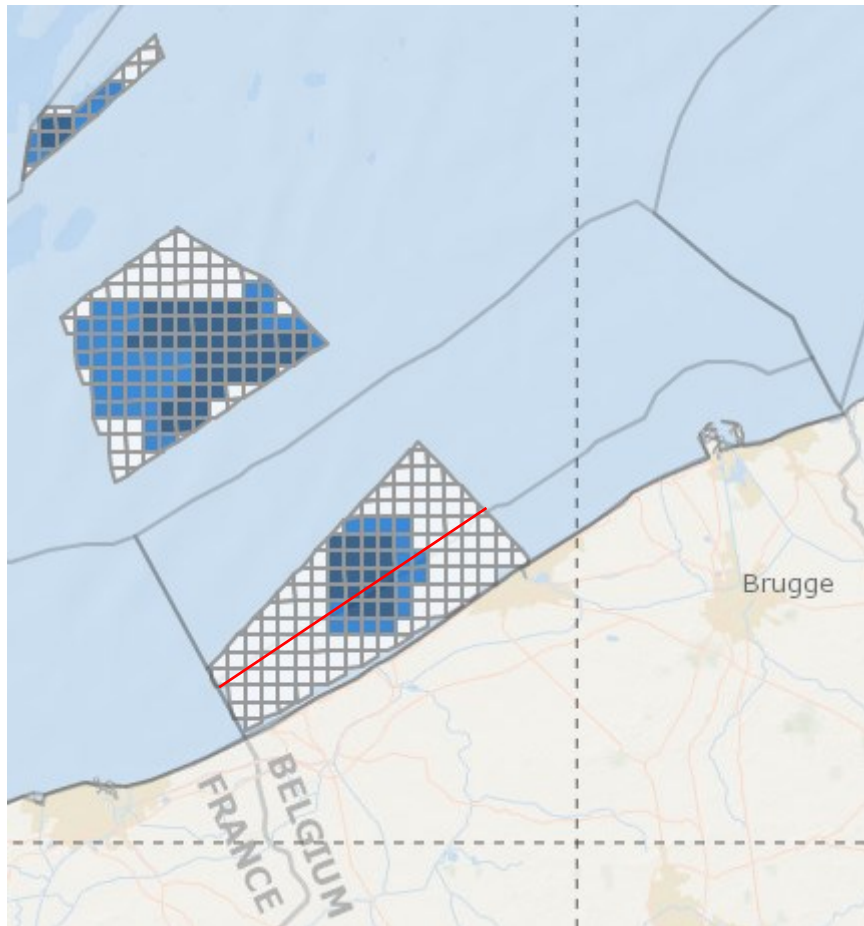
¹⁰ Presentatie tijdens Stakeholderconsultatie Visserijmaatregelen BNZ op 2 juli 2020.

¹¹ Vissersvaartuigen van 12 meter lengte en meer hebben een systeem op basis van satelliettechnologie aan boord dat de vaartuigen volgt en de visserijautoriteiten regelmatig informeert over de locatie, koers en snelheid van de vaartuigen (i.e. Vessel Monitoring System of VMS), zie SALV, *Advies. Een toegespitst controlekader: noodzaak voor de Vlaamse visserijsector*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20201201_ADV_EenToegespitstControlekader.pdf, p. 7-8.

¹² ILVO Mededeling 277, *Scientific background report in preparation of fisheries measures to protect the bottom integrity and the different habitats within the Belgian part of the North Sea*, 2021.

¹³ Ibidem, p. 47.

visserijbeperkende maatregelen maximaal 285 km² mag bedragen, zoals bepaald binnen het MRP 2020-2026.

Figuur 3. Scenario C visserijmaatregelen binnen zoekzone 1, 2 en 3 (cf. blauwe gridcellen) (Bron: geofish.be – geraadpleegd op 4 oktober 2021), met figuratieve voorstelling van de 3-mijlszone doorheen zoekzone 3 (cf. rode lijn, toevoeging SALV-secretariaat)

Advies

Vorbereidingsproces

[1] De SALV apprecieert de stakeholderbetrokkenheid, maar acht het raadzaam om de wijze waarop stakeholders input kunnen inbrengen, tijdiger en beter te structureren. De adviesraad apprecieerde de bereidwilligheid vanuit de federale administratie om toelichting te bieden bij het voorbereidingstraject naar visserijmaatregelen in het BNZ tijdens de vergaderingen van de TWV.¹⁴ Deze toelichtingen handelden echter in hoofdzaak rond de procesaanpak en de onderzoeksmethode, veeleer dan rond inhoudelijke resultaten. Zonder voorafgaande inzage in de beleidsvoorbereidende teksten werden stakeholders (waaronder de visserijsector) vervolgens uitgenodigd voor een consultatie rond de scenario-analyse en er onmiddellijk om reactie gevraagd. Op vraag vanuit de visserijsector volgde een bijkomende stakeholderconsultatie die specifiek geënt was op vissers en reders, in het bijzonder diegenen die in de garnalen- en kustvisserij actief zijn. De adviesraad meent dat het consultatiemoment over de finale onderzoeksresultaten en scenariokeuze tijdiger en beter kon worden gestructureerd door voorafgaand inzage te geven in de beleidsvoorbereidende teksten en duidelijke afspraken te maken rond de manier waarop en de tijd waarbinnen inbreng kon worden verleend.

Behoud ook ruimte voor kustvissers

[2] Vrijwaar de 3-mijlszone maximaal van visserijbeperkende maatregelen met het oog op het behoud van een leefbare Vlaamse kustvisserijsector. Scenario C omvat een voorgesteld gebied binnen zoekzone 3 waar de visserijmaatregelen ten behoeve van de bescherming van de bodemintegriteit en het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen in het kader van Natura 2000 ook deels binnen de 3-mijlszone zouden gelden (cf. figuur 3). Zulke beleidskeuze zou in het bijzonder sterk ingrijpen op de lokale kleinschalige en kustvisserij en vergt volgens de adviesraad bijsturing. De SALV wees recent nog op de specifieke aandacht die nodig is voor de lokale kleinschalige en kustvisserij, *“die een aparte problematiek kent en die een specifieke aanpak nodig heeft doordat hun bereik weg van de thuishaven veel beperkter is en hun mogelijke visgronden gedeeld moeten worden met andere activiteiten op zee en/of natuurbescherming.”*¹⁵ Het visserijrapport 2018 maakt duidelijk dat de inkomensvorming binnen het kustvisserssegment precairder is ten opzichte van de andere vaartuigtypes.¹⁶ Kustvissers zijn immers voor hun inkomensvorming afhankelijk van visgronden binnen het BNZ, onder meer door de regelgeving die bepaalt dat zij maximaal 48 uur mogen uitvaren. Om het kustvisserssegment in zijn inkomensvorming te beschermen, is een specifiek deel van het BNZ, namelijk de zone van 3 nautische mijl uit de kust, gemeten vanaf de basislijn, voorbehouden voor de visserijactiviteiten van de kustvissers.¹⁷ Via het GeoVis-portaal (www.geofish.be) is het belang van de 3-mijlszone

¹⁴ TWV-zittingen van 15 september 2020, <https://www.salv.be/salv/vergadering/twv-vergadering-6> en 9 februari 2021, <https://www.salv.be/salv/vergadering/twv-vergadering-5>.

¹⁵ SALV, *Advies. Ruimte om te vissen*, Brussel, 2021, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20210625_ADV_2021-06_RuimteOmTeVissen.pdf, p. 11-12.

¹⁶ Van Bogaert T. en J. Platteau (reds.), *Uitdagingen voor de Vlaamse visserij. Visserijrapport 2018*, Departement Landbouw en Visserij, Brussel, 2018, <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/42235>, p. 42. Zo halen kustvissersrederijen in 2016 gemiddeld een netto bedrijfsresultaat van €66.786, wat merkkelijk lager ligt dan €178.209, het bedrijfsgemiddelde over het volledige klein vlootsegment.

¹⁷ Cf. toelichting in SALV, *Analyse. Problematiek in de Vlaamse visserij: opvolging en lokale verankering*, Brussel, 2016, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_2016-00_analysevisserij.pdf, p. 30.

voor tong- en garnalenvisserij duidelijk merkbaar. Wanneer visserijbeperkende maatregelen net in die beschermingszone worden ingevoerd, worden kustvissers verhoudingsgewijs zwaar getroffen en komt een duurzame bedrijfsvoering in het gedrang. Bovendien vormen de voorgestelde visserijmaatregelen niet de enige vorm van ruimtegebruik die de activiteiten van de kustvisserij binnen de 3-mijlszone verder inperken (cf. het kritische SALV-advies over de inplanting van Zeeboerderij Westdiep).¹⁸ **Vandaar vraagt de adviesraad, met het oog op het behoud van een duurzame Belgische kustvisserij, om de kustvisserijsector maximaal te ontzien van de visserijbeperkende maatregelen zonder de primaire focus op het bereiken van de doelstellingen voor bodemintegriteit en natuurherstel uit het oog te verliezen.**

De adviesraad vraagt om een permanente corridor voor de kust van Nieuwpoort te voorzien die kustvissersvaartuigen toelaat al vissend tussen de oost- en westkust te bewegen. Zulke doorgang moet het mogelijk maken dat visserijactiviteiten binnen de 3-mijlszone ook tijdens militaire schietoefeningen binnen de kleine schietsector voor de kust van Lombardsijde kunnen doorgaan (cf. figuur 4). Deze militaire schietoefeningen grijpen plaats met een verschillende reikwijdte. Oefeningen binnen de kleine sector overspannen een gebied tot 2,5 zeemijl vanaf de basislijn.¹⁹ Dit maakt dat een doorgang voor vissersvaartuigen tussen 2,5 en 3 zeemijl mogelijk kan gemaakt worden. Zulke corridor laat kustvissersvaartuigen bij vertrek uit de haven van Nieuwpoort toe te starten met vissen op hun weg naar de haven van Oostende. Andersom kunnen kustvissersvaartuigen vanuit Oostende al vissend doorvaren naar de Westkust. Bij de voorziening van zulke corridor dient rekening gehouden te worden met de lokalisatie van Zeeboerderij Westdiep (waar de adviesraad reeds eerder bedenkingen uitte over de concrete inplanting van dit project).²⁰

[3] Wanneer de afbakening van de gebieden tot bescherming van de bodemintegriteit de verplaatsing vergt van andere activiteiten los van de visserij, plan deze activiteiten dan niet binnen de 3-mijlszone in (in lijn met [2]). De adviesraad denkt hierbij bijvoorbeeld aan mogelijke verplaatsingen van baggerstortingen, nieuwe plannen omtrent energiewinning op zee (bv. drijvende zonnepanelen) en nieuwe projecten inzake maricultuur en alle andere activiteiten in het Belgisch deel van de Noordzee.

[4] Behoud de mogelijkheid tot doorvaart voor vissersvaartuigen binnen de zones met visserijmaatregelen. De gebieden met visserijmaatregelen mogen niet voor omleidingen van vaarroutes naar visgronden zorgen. Dit zou immers een verhoging van de stoomtijd (i.e. de vaarbeweging van en naar visgronden) met zich kunnen meebrengen die de tijdspanne inkort waarin daadwerkelijk gevestigd kan worden.²¹ Daarom vraagt de adviesraad om de mogelijkheid tot doorvaart voor vissersvaartuigen binnen de verschillende zones met visserijmaatregelen te behouden.

Monitoring

[5] Monitor en evalueer frequent het effect van de visserijmaatregelen op het bereiken van de beschermingsdoelstellingen. De SALV herhaalt zijn aanbeveling om genomen

¹⁸ SALV, *Briefadvies. Zeeboerderij Westdiep*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_202006_BRADV_ZeeboerderijWestdiep_Phdb.pdf.

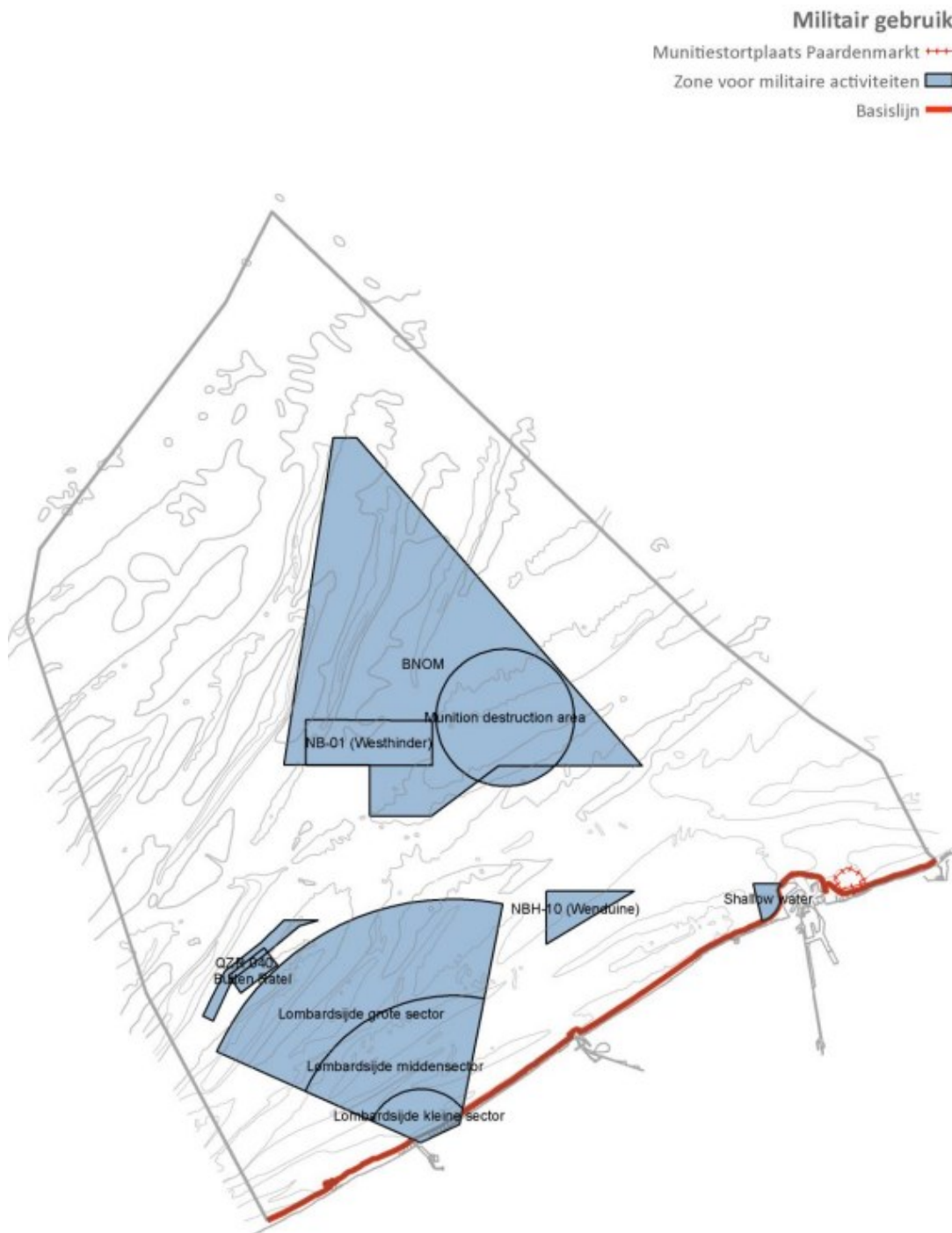
¹⁹ Voor meer informatie, zie: Defensie, *Militaire oefeningen*, <https://www.mil.be/nl/agenda/militaire-oefeningen/>, website geraadpleegd op 4 oktober 2021.

²⁰ Ibidem.

²¹ Gelet op de gelimiteerde hoeveelheid toegestane vaartdagen voor vissersvaartuigen.

beschermingsmaatregelen op hun effectiviteit te beoordelen: “dit vergt een adequate, wetenschappelijk onderbouwde monitoring en periodieke evaluatie. Wanneer een uitsluiting van visserijactiviteiten niet zou bijdragen tot het gewenste herstel, moet overwogen worden om visserij in het betreffende gebied terug toe te laten.”²² De wetenschappelijke monitoring van het effect van de visserijmaatregelen op het bereiken van de beschermingsdoelstellingen dient onmiddellijk te worden opgestart en moet voorwerp zijn van bespreking tijdens de eerstvolgende herziening van het marien ruimtelijk plan (MRP).

²² SALV, *Advies. Ruimte om te vissen*, Brussel, 2021, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20210625_ADV_2021-06_RuimteOmTeVissen.pdf, p. 14.

Figuur 4. Zones voor militair gebruik binnen MRP 2020-2026

Bibliografie

Algemene Beleidsnota Noordzee, ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 4 november 2020, <https://www.dekamer.be/doc/FLWB/pdf/55/1580/55K1580017.pdf>.

Defensie, *Militaire oefeningen*, <https://www.mil.be/nl/agenda/militaire-oefeningen/>, website geraadpleegd op 4 oktober 2021.

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, *Habitatrichtlijngebieden in het Belgisch deel van de Noordzee*, <https://www.health.belgium.be/nl/habitatrichtlijngebieden-het-belgische-deel-van-de-noordzee>, website geraadpleegd op 4 oktober 2021.

ILVO Mededeling 277, *Scientific background report in preparation of fisheries measures to protect the bottom integrity and the different habitats within the Belgian part of the North Sea*, 2021.

KBIN, *Herziening van het monitoringsprogramma voor de Belgische mariene wateren*, <https://odnature.naturalsciences.be/msfd/nl/monitoring/2020/>, website geraadpleegd op 14 oktober 2021.

Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, 1992, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043&from=NL>.

Richtlijn 2008/56/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu (Kaderrichtlijn mariene strategie), 2008, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008L0056&from=NL>.

SALV, *Advies. Een toegespitst controlekader: noodzaak voor de Vlaamse visserijsector*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20201201_ADV_EenToegespitstControlekader.pdf.

SALV, *Advies. Marien Ruimtelijk Plan 2020-2026*, Brussel, 2018, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_ADV_2018-14_MarienRuimtelijkPlan2020-2026_pdg_eb_hvd.pdf.

SALV, *Advies. Ruimte om te vissen*, Brussel, 2021, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_20210625_ADV_2021-06_RuimteOmTeVissen.pdf.

SALV, *Analyse. Problematiek in de Vlaamse visserij: opvolging en lokale verankering*, Brussel, 2016, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_2016-00_analysevisserij.pdf.

SALV, *Briefadvies. Zeeboerderij Westdiep*, Brussel, 2020, https://www.salv.be/sites/default/files/documenten/SALV_202006_BRADV_ZeeboerderijWestdiep_Phdb.pdf.

Van Bogaert T. en J. Platteau (reds.), *Uitdagingen voor de Vlaamse visserij. Visserijrapport 2018*, Departement Landbouw en Visserij, Brussel, 2018, <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/42235>.

Verordening (EU) Nr. 1380/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2013 inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, 2013, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1380&from=NL>.

Figuren

Figuur 1. BNZ met aanduiding van de locatie van de Abra alba gemeenschap (rood), lanice-riffen (geel) en grindbedden (roze) (bron: geofish.be – geraadpleegd op 4 oktober 2021).....	7
Figuur 2. Zoekzones bodemintegriteit binnen MRP 2020-2026	9
Figuur 3. Scenario C visserijmaatregelen binnen zoekzone 1, 2 en 3 (cf. blauwe gridcellen) (Bron: geofish.be – geraadpleegd op 4 oktober 2021)	11
Figuur 4. Zones voor militair gebruik binnen MRP 2020-2026	15